
D E K R E T

z dnia 25 października 1948 r.

o podatku dochodowym.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 25 czerwca 1948 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 223) — Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

D Z I A Ł I.

Ogólne zasady opodatkowania.

Art. 1. Podatek dochodowy pobiera się na rzecz Skarbu Państwa.

Art. 2. 1. Obowiązkowi podatkowemu podlegają osoby fizyczne, osoby prawne oraz spadki nieobjęte.

2. Przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe podlegają obowiązkowi podatkowemu, a mianowicie każde przedsiębiorstwo oddzielnie niezależnie od tego, czy ma odrębną osobowość prawną.

Art. 3. Od podatku dochodowego wolne są:

- 1) Skarb Państwa oraz instytucje i związki samorządowe, z wyjątkiem przedsiębiorstw państwowych i samorządowych, przedsiębiorstw państwowo-spółdzielczych oraz przedsiębiorstw i majątków pozostających pod zarządem państwowym lub samorządowym,
- 2) przedsiębiorstwa państwowe i związków samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego, jeżeli prowadzone są wyłącznie na potrzeby administracji państwowej albo związków samorządu terytorialnego, a jeżeli idzie o przed-

- sieñbiorstwa podległe Ministerstwu Obrony Narodowej, równieñ te przedsiėbiorstwa, które oprócz pracy na potrzeby administracji pañstwowej wykonujĄ świadczenia wyłĄcznie na rzecz innych przedsiėbiorstw wojskowych,
- 3) te przedsiėbiorstwa, wchodzące do budżetu pañstwowego dochodami i wydatkami brutto oraz wymienione w ustawie skarbowej przedsiėbiorstwa typu przejściowego, rozliczające się z budżetem pañstwowym rezultatem netto, które zostaną wymienione w zarządzeniu Ministra Skarbu, ogłoszonym w Monitorze Polskim,
 - 4) przedsiėbiorstwa związków samorządu terytorialnego rozliczające się centralnie ze związkiem samorządowym poprzez budżet danego związku samorządu terytorialnego; za rozliczające się centralnie uważa się przedsiėbiorstwa samorządowe własne, dzierżawione bądź też pozostające w zarządzie związku samorządu terytorialnego, których plan finansowo-gospodarczy wchodzi do budżetu związku samorządu terytorialnego wprost lub w formie załącznika; na równi z rozliczającymi się centralnie przedsiėbiorstwami związków samorządu terytorialnego traktuje się przedsiėbiorstwa prowadzone bezpośrednio lub za pośrednictwem wyodrębnionych organów przez dwa lub wiėcej związków samorządu terytorialnego, jeñeli obsługują teren przyległych do siebie gmin wiejskich lub miejskich; okoliczność, że przedsiėbiorstwa te nie wchodzi całą nadwyżką lub stratą eksploatacyjną do budżetu lub załącznika do budżetu jednego związku samorządu terytorialnego, nie stoi na przeszkodzie do przyznania zwolnienia,
 - 5) od dochodu, osiąganego ze źródeł położonych za granicą:
 - a) przedstawiciele dyplomatyczni lub konsularni państw obcych oraz przydzieleni im urzędnicy i osoby pozostające w ich służbie, jeñeli są cudzoziemcami,
 - b) inne osoby, którym na podstawie układów międzynarodowych lub według zasad prawa międzynarodowego służy przywilej zwolnienia od podatku dochodowego,
 - 6) osoby prawne z wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, których dochód zgodnie ze statutem jest obracany w całości na cele ogólnej użyteczności, naukowe, oświatowe, kulturalne, sportowe, wyznaniowe, dobroczynne i opieki społecznej; osoby te podlegają jednak obowiązkowi podatkowemu od dochodu ze źródeł przychodów, które podlegają podatkowi obrotowemu i nie są od tego podatku zwolnione z wyjątkiem dochodu z wydawnictw własnych, uzyskanego przez związki zawodowe.
 - 7) rolnicze spółdzielnie produkcyjne na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu,

- 8) spółdzielnie parcelacyjno-osadnicze na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu,
- 9) ośrodki maszynowe na warunkach, które określi rozporządzenie Ministra Skarbu.

Art. 4. 1. Małżonkowie podlegają opodatkowaniu łącznemu od sumy ich dochodów. Wymiaru podatku dokonuje się na imię obojga małżonków.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do małżonków, co do których istnieje prawomocne orzeczenie sądowe o rozłączeniu.

3. Dochody krewnych zstępnych dolicza się do dochodów krewnego wstępnego, jeñeli mu służy prawo pobierania pożytków ze źródeł przychodów tych zstępnych.

Art. 5. 1. Dochody z udziału w spółce jawnej, wspólnej własności, wspólnym posiadaniu lub wspólnym użytkowaniu opodatkowuje się osobno dla każdego uczestnika w stosunku do jego udziału. W braku przeciwnego dowodu przyjmuje się, że udziały są równe.

2. Dochody komandytariusza, cichego spółnika i spółnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością uważa się za dochody z kapitałów.

3. Uczestnictwo w spółce w charakterze cichego spółnika oraz wysokość udziału w zysku powinna być udowodniona umową pisemną. W przeciwnym przypadku nadwyżkę ze źródła przychodu ustala się bez uwzględnienia udziału cichego spółnika w zysku i stratach. W tym ostatnim przypadku cichy spółnik nie podlega już opodatkowaniu od swego udziału w zysku.

Art. 6. Podatnicy wymienieni w art. 2, o ile mają swe miejsce zamieszkania lub pobytu, siedzibę lub zarząd na obszarze Rzeczypospolitej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swych dochodów bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów (nieograniczony obowiązek podatkowy).

Art. 7. 1. Podatnicy wymienieni w art. 2, o ile nie mają na obszarze Rzeczypospolitej miejsca zamieszkania lub pobytu, siedziby lub zarządu, podlegają obowiązkowi podatkowemu od dochodów, które osiągają na obszarze Rzeczypospolitej z następujących źródeł przychodów (ograniczony obowiązek podatkowy):

- a) nieruchomości oraz wierzytelności zabezpieczone na nieruchomościach,
- b) wykonywanie świadczeń rzeczy lub usług, o ile podlegają one podatkowi obrotowemu,
- c) opłaty za korzystanie z patentów na wynalazki, z wynalazków, ze specjalnych metod produkcji (opłaty licencyjne) i z praw autorskich,
- d) sprzedaż przedmiotów i praw majątkowych (art. 9 ust. 1 pkt 5) lit. d).

2. U osób, które przybyły do Rzeczypospolitej na pobyt czasowy, z góry określony co do czasu

trwania, nie przekraczający jednak sześciu miesięcy, w celu wykonywania przedsiębiorstwa, zajęcia zawodowego lub jakiegokolwiek innego zatrudnienia zarobkowego, przyjmuje się za podstawę opodatkowania dochód osiągnięty w okresie wykonywania tych czynności i stosuje się do niego stopę podatku odpowiadającą temu dochodowi, obliczonemu w stosunku rocznym. Jeżeli z góry przewiduje się pobyt dłuższy niż sześć miesięcy, osoby te podlegają obowiązkowi podatkowemu na zasadzie art. 6.

Art. 8. 1. Przedmiotem opodatkowania są dochody częściowe, a nadto dochód ogólny, jeżeli przepisy działu III nie stanowią inaczej.

2. Dochodem częściowym jest obliczona odrębnie w każdej grupie źródeł przychodów (art. 9) suma nadwyżek z poszczególnych źródeł należących do jednej grupy, bez potrącenia niedoborów z poszczególnych źródeł tej grupy.

3. Dochodem ogólnym jest suma dochodów częściowych po potrąceniu niedoborów z tych źródeł przychodów, które dały niedobory, z wyjątkiem jednak niedoborów ze sprzedaży przedmiotów i praw majątkowych. Pod warunkami wymienionymi w tym przepisie dochodem ogólnym jest także jeden tylko dochód częściowy, jeżeli podatnik nie posiada innych dochodów częściowych.

4. U podatników, u których suma nadwyżek ze źródeł przychodów wymienionych w art. 9 przekracza 360.000 zł rocznie, a którzy osiągają nadto przychody podlegające podatkowi od wynagrodzeń, do dochodu ogólnego w rozumieniu ust. 3 dolicza się łączną sumę otrzymanych w ciągu roku podatkowego wynagrodzeń podlegających podatkowi od wynagrodzeń, bez względu na ich wysokość i bez potrącenia należnego od nich podatku od wynagrodzeń.

Art. 9. 1. Źródła przychodów dzielą się na następujące grupy:

- 1) do pierwszej grupy źródeł przychodów należy działalność i twórczość artystyczna, literacka, naukowa i publicystyczna, jeżeli nie podlega przepisom o podatku od wynagrodzeń;
- 2) do drugiej grupy źródeł przychodów należą zakłady rzemieślnicze nie utrzymujące poza obrębem zakładu odrębnych miejsc sprzedaży i zatrudniające oprócz właściciela najwyżej dwóch członków rodziny oraz jednego pracownika najemnego, a gdy chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze — najwyżej dwóch członków rodziny; uczniów zatrudnionych w zakładach rzemieślniczych na podstawie pisemnej umowy o naukę, zarejestrowanej w izbie rzemieślniczej, nie uważa się za pracowników;
- 3) do trzeciej grupy źródeł przychodów należą zajęcia zawodowe lekarzy, lekarzy weterynarii, lekarzy dentyistów, uprawnionych techników dentystrycznych, techników dentystrycznych, felerzerów, położnych, pielęgniarek, inżynierów, architektów i techników, jeżeli nie

podlegają przepisom o podatku od wynagrodzeń;

- 4) do czwartej grupy źródeł przychodów należą:
 - a) przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe i usługowe,
 - b) przedsiębiorstwa rzemieślnicze nie należące do drugiej grupy źródeł przychodów,
 - c) zajęcia zawodowe i zatrudnienia o celach zarobkowych nie wymienione w pkt 1) i 3), jeżeli nie podlegają przepisom o podatku od wynagrodzeń,
 - d) gospodarstwa rolne nie zwolnione od podatku na podstawie art. 12 pkt 3),
 - e) gospodarstwa rolne użytkowane przez dzierżawców;
- 5) do piątej grupy źródeł przychodów należą:
 - a) nieruchomości budynkowe i gruntowe nie stanowiące gospodarstwa rolnego,
 - b) dzierżawa, o ile chodzi o przychody wydzierżawiającego — także z wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub jego części;
 - c) kapitały pieniężne i prawa majątkowe,
 - d) sprzedaż przedmiotów i praw majątkowych,
 - e) inne źródła nie wymienione w grupach i punktach poprzednich.

2. Źródłem przychodów w rozumieniu ust. 1 pkt 5) lit. d) jest sprzedaż:

- a) nieruchomości gruntowych i budynkowych bądź ich części,
- b) przedsiębiorstw bądź ich części,
- c) udziałów w spółkach z wyjątkiem akcji,
- d) innych przedmiotów majątkowych, jeżeli sprzedaż ma charakter transakcji spekulacyjnej,
- e) praw majątkowych, a w szczególności specjalnych metod produkcji, praw patentowych z wyjątkiem praw patentowych własnych i praw do wynalazków własnych, rent wszelkiego rodzaju, prawa użytkowania i używania z wyjątkiem prawa użytkowania gospodarstw rolnych, praw autorskich i innych.

3. Sprzedaż przedmiotów i praw majątkowych uzyskanych przez podatnika w drodze spadku, zapisu, darowizny lub wyposażenia nie stanowi źródła przychodów.

4. Ministrowi Skarbu służy prawo zaliczania w drodze rozporządzeń poszczególnych źródeł przychodów nie wymienionych w niniejszym artykule do jednej z grup źródeł przychodów wymienionych w ust. 1, jak również prawo przeniesienia poszczególnych źródeł przychodów z jednej grupy do drugiej.

Art. 10. 1. Nadwyżką lub niedoborem ze źródła przychodów jest różnica pomiędzy sumą przychodów z tego źródła (art. 11) a kosztami ich uzyskania (art. 13), osiągnięta w ciągu roku podatkowego.

2. Nadwyżką ze sprzedaży przedmiotów i praw majątkowych jest różnica między ceną uzyskaną ze sprzedaży tych przedmiotów i praw majątko-

wych a kosztami ich nabycia lub wytworzenia, zmniejszona o wartość nakładów poczynionych w czasie ich posiadania, a trwale zwiększających lub ulepszających ich substancję, oraz o koszty sprzedaży, a zwiększona o wartość dokonanych odpisów na zużycie.

3. Zasady szacowania różnicy cen sprzedaży i zakupu lub wytworzenia przedmiotów i praw majątkowych ustala Minister Skarbu w drodze rozporządzenia.

4. Zasady ustalania nadwyżki z gospodarstwa rolnego oraz sposób obliczania podatku od tej nadwyżki określi rozporządzenie Ministra Skarbu.

5. Jeżeli podatnik, pozostający w bezpośrednim lub pośrednim związku gospodarczym z osobą, mającą siedzibę lub miejsce zamieszkania za granicą, tak układa bieg swoich interesów, że dzięki temu związkowi uzależniającemu go od tej drugiej osoby lub będącemu szczególnie korzystnym dla osoby, mającej siedzibę lub miejsce zamieszkania za granicą, wcale nie wykazuje nadwyżek albo też wykazuje nadwyżki mniejsze od tych, jakich należałoby oczekiwać, gdyby wspomniany związek nie istniał, wówczas nadwyżki danego podatnika należy ustalić bez uwzględnienia obciążeń szczególnych, wynikających z powyższego związku.

6. Jeżeli przewidziane w ust. 5 ustalenie kwoty nadwyżki na podstawie ksiąg handlowych natrafia na trudności, wówczas nadwyżkę ustala się na podstawie innych dowodów.

7. Przepisy dwu ustępów poprzedzających należy odpowiednio stosować również wówczas, gdy podatnik, wykorzystując swój związek gospodarczy z osobą, której przysługują szczególne ulgi w podatku dochodowym, albo też dokonując transakcji z innym podatnikiem na warunkach rażąco korzystniejszych i odbiegających od stosowanych ogólnie norm w czasie i miejscu dokonywania transakcji, przerzuca całość lub część swego dochodu bądź na osobę korzystającą z ulg bądź na innego podatnika i wskutek tego nie wykazuje nadwyżki w takiej wysokości, jakiej należałoby oczekiwać, gdyby wspomniany związek nie istniał lub gdyby wspomniana transakcja nie została zawarta.

Art. 11. 1. Przychodami są pieniądze lub wartości pieniężne rzeczywiście otrzymane z jednego ze źródeł przychodów, jak również wartość użytkowa tych źródeł lub ich części, jeżeli są użytkowane przez podatnika lub członka jego rodziny w przypadku łącznego opodatkowania (art. 4).

2. U podatników, prowadzących księgi handlowe, należy się kierować zasadami księgowości, to jest brać w rachubę również takie zaksięgowane przychody, które mają dopiero wpłynąć, oraz takie koszty, które zostały już zarachowane, chociaż ich jeszcze nie poniesiono, jeżeli odnoszą się do danego roku rachunkowego.

3. Wartość pieniężną przychodów w naturze oblicza się według przeciętnych cen rynkowych z okresu opodatkowania w miejscu, w którym znajduje się źródło tych przychodów.

Art. 12. Wolne od podatku są:

- 1) udziały w zyskach lub dywidendy (art. 14 pkt 5) lit. a) otrzymywane przez podatników podlegających opodatkowaniu według działu III, jeżeli są wypłacane przez osobę prawną, której siedziba lub zarząd znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej,
- 2) przychody podlegające przepisom o podatku od wynagrodzeń, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 8 ust. 4,
- 3) przychody z gospodarstwa rolnego, użytkowanego przez osoby podlegające podatkowi gruntowemu, które bądź wcale nie mają innych źródeł przychodów, wymienionych w art. 9, bądź też których suma dochodów z pozostałych źródeł przychodów nie przekracza 120.000 zł rocznie; podlegają jednak opodatkowaniu przychody z wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub jego części,
- 4) dochody osób fizycznych i spadków nieobjętych, wymienionych w art. 6, ze źródeł wymienionych w art. 7 ust. 1, znajdujących się poza obszarem Rzeczypospolitej, jeżeli będzie udowodnione, że podlegają one tam podatkowi tego samego rodzaju i jeżeli właściwe obce państwo postępuje według zasad wzajemności co do takich samych dochodów ze źródeł położonych na obszarze Rzeczypospolitej,
- 5) zasiłki z funduszków publicznych i zrzeszeń zawodowych na popieranie nauki, kultury i sztuki,
- 6) zasiłki naukowe i pomoc z funduszków publicznych oraz stypendia dla młodzieży kształcącej się w zakładach naukowych,
- 7) przychody na pokrycie kosztów utrzymania otrzymane od zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej osób fizycznych,
- 8) kwoty otrzymane z tytułu ubezpieczenia na życie,
- 9) nadzwyczajne przychody w postaci spadków, zapisów, darowizn i wyposażań,
- 10) wygrane loteryjne i losowe, z wyjątkiem wygranych uzyskanych na losy nie sprzedane przez osoby trudniące się sprzedażą losów loteryjnych,
- 11) kwoty otrzymane z tytułu spłaty wierzytelności,
- 12) zyski księgowe u podatników, prowadzących księgi handlowe, powstające przez to, że podatnik uzyskał od wierzycieli całkowity lub częściowy opust z długów w celu uzdrowienia stosunków majątkowych, nadwyreżonych przez poniesione straty; warunki, pod którymi wspomniane zyski są wolne od podatku, określi rozporządzenie Ministra Skarbu,
- 13) rezerwy u podatników, prowadzących księgi handlowe, przeznaczone na pokrycie należności, których nieściągalność została udowodniona lub uprawdopodobniona,
- 14) w zakładach ubezpieczeń przelewy na rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w zakresie potrzebnym do świadczeń z umów ubezpieczeniowych aktualnych w dniu bilansowym.

Art. 13. 1. Kosztami uzyskania przychodów z poszczególnego źródła są wszelkie koszty ponoszone w celu osiągnięcia, zachowania lub zabezpieczenia przychodów z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 14.

2. Są przeto również kosztami uzyskania przychodów:

- 1) prawidłowe coroczne odpisy na zużycie budynków, maszyn i wszelkiego rodzaju martwego inwentarza; co do terminowych praw majątkowych nabytych odpłatnie, odpisy te powinny być obliczane w stosunku do wartości i czasu korzystania; wartość przedmiotów podlegających zużyciu należy przyjąć dla celów obliczenia wysokości odpisów na zużycie według norm ustalonych w tym celu przez Ministra Skarbu w drodze rozporządzenia,
- 2) straty częściowe lub całkowite na przedmiotach majątkowych, które służą do osiągnięcia, zachowania lub zabezpieczenia przychodów i podlegają zużyciu; straty te są potrącalne w udowodnionej wysokości, niepokrytej sumą ubezpieczeniową i odpisami z tytułu zużycia i tylko z przychodów tego roku, w którym strata rzeczywiście nastąpiła; potrącanie takich strat z przychodów następnych lat nie jest dopuszczalne; straty w majątku podatnika służącym do osiągnięcia, zachowania lub zabezpieczenia przychodów, lecz nie podlegającym zużyciu, np. w gotowiznie, zapasach towarów, surowców, wyrobów gotowych i t. p. mogą być w całości lub w części uznane za koszty uzyskania przychodów z poszczególnego źródła, jeżeli rozmiar straty istotnie osłabia zdolność gospodarczą podatnika,
- 3) odsetki od długów i oparte na szczególnych tytułach prawnych renty i trwałe ciężary,
- 4) składki na rzecz związków zawodowych lub grup gospodarczych, do których podatnik należy,
- 5) podatki i inne daniny publiczne wraz z dodatkami za zwłokę z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych oraz składki ubezpieczeniowe, przypadające z danego źródła przychodów,
- 6) wpłaty na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

3. Koszty uzyskania przychodów są potrącalne tylko w tym roku podatkowym, w którym zostały poniesione. Prowadzący księgi handlowe mogą jednak jednorazowo odpisać całkowitą wartość przedmiotów, których koszt nabycia nie przekracza 20.000 zł. Odpisy te mogą być dokonane wyłącznie w tym roku podatkowym, w którym przedmioty zostały nabyte.

Art. 14. Nie uważa się za koszty uzyskania przychodów:

- 1) wydatków na nabycie, powiększenie lub ulepszenie źródła przychodów; wydatki te jednak należy uwzględnić przy ustalaniu nadwyżki ze sprzedaży przedmiotów i praw majątkowych i to bez względu na czas ich poniesienia,
- 2) tworzenia funduszy rezerwowych wszelkiego

rodzaju z wyjątkiem wymienionych w art. 12 pkt 13) i 14),

- 3) wydatków na umorzenie długów oraz kapitałów włożonych w źródło przychodów przez osoby z niego korzystające,
- 4) odsetek od własnego kapitału włożonego przez podatnika w źródło przychodów,
- 5) kwot rozdzielonych przez osobę prawną między udziałowców i akcjonariuszów tytułem: a) udziału w zyskach lub dywidend, b) nadwyżki odsetek i wynagrodzeń za udzielone pożyczki lub oddane do użytkowania wkłady niepieniężne, jeżeli te odsetki i wynagrodzenia przekraczają normy, jakie będą w tym względzie określone w rozporządzeniu Ministra Skarbu,
- 6) opustów z ceny udzielanych przez osoby prawne udziałowcom oraz wartości wszelkich nieodpłatnych świadczeń dokonanych na rzecz udziałowców,
- 7) nadwyżek kwot pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzeń osób, które biorą udział w zarządzie przedsiębiorstwa bądź należą do składu rady nadzorczej, komitetu dyskontowego i komisji rewizyjnej lub działają z ich ramienia, bądź są upoważnione do samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa, jak również innych pracowników umysłowych na stanowiskach kierowniczych ponad normy, które ustali rozporządzenie Ministra Skarbu z uwzględnieniem rodzaju i rozmiaru przedsiębiorstw, wysokości kapitału i obrotu,
- 8) nadwyżek kwot pensyj i wszelkiego rodzaju wynagrodzeń wypłacanych ponad normy układu zbiorowego,
- 9) wydatków na prowadzenie gospodarstwa domowego podatnika i na utrzymanie członków jego rodziny, chyba że są stale zatrudnieni w gospodarstwie rolnym podatnika albo też w jego przedsiębiorstwie,
- 10) ofiar wszelkiego rodzaju,
- 11) wydatków na podatek dochodowy, nadwyżczajay podatek od wzbogacenia wojennego, podatek od nabycia praw majątkowych w części dotyczącej nieodpłatnego nabycia, daninę narodową na zagospodarowanie Ziemi Odzyskanych i inne podatki osobiste wraz z należnościami ubocznymi i kosztami egzekucyjnymi z wyjątkiem opłaty skarbowej,
- 12) grzywnien i kar pieniężnych wraz z należnościami ubocznymi i kosztami egzekucyjnymi,
- 13) wkładów oszczędnościowych ponoszonych przez uczestników Społecznego Funduszu Oszczędnościowego,
- 14) kosztów uzyskania przychodów ze źródeł znajdujących się na obszarze Rzeczypospolitej lub za granicą, jeżeli nadwyżki z tych źródeł w ogóle nie podlegają opodatkowaniu albo są zwolnione od podatku z mocy niniejszego dekretu lub przepisów szczególnych.

Art. 15. 1. Rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy lub rachunkowy, w którym dochód został osiągnięty.

2. Jeżeli okres rachunkowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, opodatkowaniu podlega dochód osiągnięty w okresie rachunkowym. Okres rachunkowy powinien w zasadzie obejmować 12 miesięcy, jednak w przypadku założenia przedsiębiorstwa, zaprowadzenia ksiąg handlowych oraz gospodarczo uzasadnionego przejścia przy księgach handlowych z roku kalendarzowego na rok rachunkowy nie pokrywający się z rokiem kalendarzowym lub odwrotnie, w wyniku czego okres rachunkowy obejmuje mniej lub więcej niż 12 miesięcy, dochód osiągnięty w okresie rachunkowym podlega opodatkowaniu według tej stopy podatku ze skali art. 19 i 21, jaka przypada od dochodu osiągniętego w tym okresie rachunkowym.

Art. 16. 1. Obowiązek podatkowy rozpoczyna się z chwilą osiągnięcia przychodów.

2. Obowiązek podatkowy kończy się z upływem roku podatkowego, w ciągu którego ustał przychód.

3. W razie śmierci podatnika podatek wymierza się na imię zmarłego podatnika od dochodu uzyskanego przed śmiercią.

Art. 17. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do wprowadzenia w drodze rozporządzeń, a w stosunku do podatników podlegających opodatkowaniu według przepisów działu III rozdziału II w drodze zarządzeń, obowiązku wpłacania zaliczek na podatek dochodowy oraz przedpłat na poczet tych zaliczek dla wszystkich lub niektórych grup podatników. Rozporządzenia te lub zarządzenia określają sposób obliczania zaliczek i terminy ich płatności oraz podstawę ustalania wysokości przedpłat na zaliczki, termin i tryb ich uiszczania.

2. Podatnicy, którzy w terminie składania zeznań podatkowych o dochodzie zeznania te złożyli, powinni w tymże terminie uiścić dalszą zaliczkę na podatek w wysokości różnicy pomiędzy kwotą podatku przypadającego od zeznanego dochodu a sumą zaliczek należnych w myśl ust. 1; podatnicy, którzy jednak mimo ciężącego na nich obowiązku zeznań podatkowych nie złożyli, obowiązani są uiścić w tym terminie kwotę równającą się podatkowi wymierzonemu za poprzedni rok podatkowy, również po potrąceniu zaliczek należnych w myśl ust. 1.

3. Różnica pomiędzy kwotą podatku ustaloną przez władzę wymiarową za rok podatkowy a kwotą przypadającą w myśl ust. 2 płatna jest w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji ustalającej zobowiązanie podatkowe.

Art. 18. 1. Upoważnia się Ministra Skarbu do zarządzenia poboru podatku dochodowego od niektórych grup podatników w formie ryczałtu bez ustalania kwoty dochodu w każdym poszczególnym przypadku. Rozporządzenie Ministra Skarbu ustali sposób zryczałtowania podatku oraz terminy płatności.

2. Upoważnia się również Ministra Skarbu do określania w drodze rozporządzeń sposobu zryczał-

towania podatku dla niektórych grup podatników w stosunku procentowym do otrzymywanych przez podatników kwot za wykonane świadczenia.

D Z I A Ł II.

Opodatkowanie dochodu nieuspołecznionego odcinka gospodarczego.

Art. 19. 1. Podatek od dochodów cząstkowych wymierza się według następującej skali:

Kwota dochodu cząstkowego z ł o t y c h		Stopa podatku %
ponad	do	
120.000	140.000	5
140.000	160.000	6
160.000	180.000	7
180.000	200.000	8
200.000	220.000	9
220.000	240.000	10
240.000	280.000	11
280.000	320.000	12
320.000	360.000	13
360.000	400.000	14
400.000	450.000	16
450.000	500.000	18
500.000	550.000	20
550.000	600.000	22
600.000	700.000	24
700.000	800.000	26
800.000	1.000.000	28
1.000.000	1.200.000	30
1.200.000	1.500.000	32
1.500.000	1.800.000	34
1.800.000	2.100.000	36
2.100.000	2.400.000	38
2.400.000	3.000.000	40
3.000.000	3.600.000	42
3.600.000	4.200.000	44
4.200.000	4.800.000	46
4.800.000	5.400.000	48
5.400.000	—	50

2. Od dochodów cząstkowych osiągniętych ze źródeł przychodów należących do pierwszej grupy źródeł przychodów wymierza się podatek według skali ust. 1 obniżony o 25%.

3. Od dochodów cząstkowych osiągniętych ze źródeł przychodów należących do drugiej grupy źródeł przychodów wymierza się podatek według skali ust. 1 obniżony o 20%.

4. Od dochodów cząstkowych osiągniętych ze źródeł przychodów należących do trzeciej grupy źródeł przychodów wymierza się podatek według skali ust. 1 obniżony o 10%.

5. Od dochodów cząstkowych osiągniętych ze źródeł przychodów należących do piątej grupy źródeł przychodów wymierza się podatek według skali ust. 1 podwyższony o 25%.

6. Jeżeli podatnik posiada źródła przychodów należące do różnych grup źródeł przychodów, wówczas dla obliczenia podatku od poszczególnych dochodów częściowych stosuje się stopę podatku ze skali ust. 1 odpowiadającą łącznej sumie dochodów częściowych z uwzględnieniem zniżek bądź zwolnień, o których mowa w ust. 2, 3, 4 i 5.

7. Jeżeli księgami handlowymi podatnika objęte są wyniki ze źródeł przychodów należących do różnych grup źródeł przychodów, sposób zaś prowadzenia ksiąg nie daje możliwości ustalenia wysokości nadwyżek z poszczególnych źródeł, wówczas cały dochód wykazany księgami podlega opodatkowaniu według skali właściwej dla tego źródła przychodów, które należy do najwyższej opodatkowanej grupy źródeł przychodów.

8. Dla ustalenia stopy procentowej i obliczenia podatku dochód zaokrągla się do pełnych dziesiątków złotych w dół, podatek zaś do pełnych złotych w dół.

9. Podatek należy jednak wymierzać w ten sposób, aby z dochodu wyższego stopnia po potrąceniu podatku nie pozostało mniej niż zostaje z dochodu bezpośrednio niższego stopnia po potrąceniu podatku, na ten stopień przypadającego.

10. Jeżeli po potrąceniu przypadającej kwoty podatku pozostaje z dochodu ustalonego do wymiaru podatku mniej, niż wynosi najwyższy dochód wolny od podatku, należy podatek wymierzyć tylko w wysokości nadwyżki ponad kwotę najwyższego dochodu wolnego od podatku.

Art. 20. Podatnicy, których dochód ogólny (art. 8 ust. 3 i 4) przekracza 360.000 zł rocznie, podlegają nadto opodatkowaniu od dochodu ogólnego według skali z art. 21.

Art. 21. 1. Podatek od dochodu ogólnego wymierza się według następującej skali:

Kwota dochodu z ł o t y c h		Stopa podatku
ponad	do	%
360.000	400.000	2
400.000	450.000	2,5
450.000	500.000	3
500.000	550.000	3,5
550.000	600.000	4
600.000	700.000	4,5
700.000	800.000	5
800.000	1.000.000	5,5
1.000.000	1.200.000	6
1.200.000	1.500.000	6,5
1.500.000	1.800.000	7
1.800.000	2.100.000	8
2.100.000	2.400.000	9
2.400.000	3.000.000	10
3.000.000	3.600.000	11
3.600.000	4.200.000	12
4.200.000	4.800.000	13
4.800.000	5.400.000	14
5.400.000	—	15

2. Przepisy art. 19 ust. 8, 9 i 10 stosuje się odpowiednio.

3. Podatek od dochodu ogólnego wraz z podatkiem od dochodów częściowych, a w przypadku przewidzianym w art. 8 ust. 4 również wraz z podatkiem od wynagrodzeń nie może przekroczyć 65% dochodu ogólnego.

Art. 22. 1. Podatnicy, z wyjątkiem wymienionych w art. 7, których suma dochodów częściowych osiągniętych ze wszystkich posiadanych przez nich źródeł przychodów nie przekracza 360.000 zł rocznie, opłacają podatek od dochodów częściowych ze źródeł przychodów należących do pierwszych czterech grup źródeł przychodów obniżony o:

- 1) 25%, jeżeli mają na utrzymaniu więcej niż dwoje dzieci,
- 2) 50%, jeżeli mają na utrzymaniu więcej niż czworo dzieci.

Całkowite zwolnienie tych podatników od podatku należnego od dochodów częściowych ze źródeł przychodów należących do pierwszych czterech grup następuje, gdy mają więcej niż sześcioro dzieci na utrzymaniu.

2. Za dzieci uważa się dzieci z małżeństwa, pozamałżeńskie, przysposobione i pasierbów, jak również dzieci ofiar wojny przyjęte na wychowanie — do lat 18, jeżeli nie są podatnikami w podatku dochodowym lub w podatku od wynagrodzeń.

3. Ta sama zniżka przysługuje również na dzieci starsze do ukończenia przez nie 24 lat życia, jeżeli pobierają naukę lub odbywają praktykę zawodową i jeżeli nie są podatnikami w podatku dochodowym lub w podatku od wynagrodzeń.

4. Jeżeli podatnikiem jest kobieta, ulga, o której mowa w ustępach poprzedzających, następuje: w rozmiarze 25%, gdy ma ona na utrzymaniu więcej niż jedno dziecko, w rozmiarze 50%, gdy ma na utrzymaniu więcej niż troje dzieci. Całkowite zwolnienie następuje, gdy ma na utrzymaniu więcej niż czworo dzieci. W przypadku, gdy mąż pobiera wynagrodzenie, żonie zniżka nie przysługuje.

5. Jeżeli w przypadku przewidzianym w art. 4 wymiaru podatku dokonano na imię obojga małżonków, zniżkę przyznaje się w rozmiarze określonym w ust. 1, gdy zachodzą warunki w tym ustępie przewidziane.

Art. 23. Nadzwyczajne okoliczności osłabiające zdolność płatniczą podatnika, którego dochód ogólny (art. 8 ust. 3) nie przekracza 480.000 zł, np. długotrwała choroba, nieszczęśliwy wypadek, śmierć pozostającego na utrzymaniu podatnika członka rodziny, koszty związane z urodzeniem dziecka itp. mogą być podstawą do zmniejszenia przez władzę podatkową (wymiarową lub odwoławczą) na wniosek podatnika podatku lub zaliczek na podatek w stosunku do kwoty faktycznie z tego tytułu poniesionych wydatków, jeżeli władza uzna, że podatnik tej ulgi potrzebuje.

Art. 24. 1. Podatek obliczony według skali z art. 19, a jeżeli podatnik podlega nadto opo-

datkowaniu od dochodu ogólnego, łączną sumę podatku obliczonego według skal z art. 19 i art. 21 podwyższa się:

- 1) o 20% dla podatników w wieku ponad 21 lat, nieżonatych lub niezamężnych, nie mających na utrzymaniu dzieci, których suma dochodów częściowych ze wszystkich źródeł przychodów przekracza 240.000 zł rocznie;
- 2) o 10% dla podatników żonatych lub zamężnych od lat przeszło dwóch, lecz nie mających na utrzymaniu dzieci, których suma dochodów częściowych ze wszystkich źródeł przychodów przekracza 300.000 zł rocznie.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, gdy osoby wymienione w tym ustępie miały na utrzymaniu dzieci co najmniej przez okres 10 lat.

3. Gdyby skutkiem zastosowania podwyżki podatku przewidzianej w ust. 1 łączna suma podatku od dochodów częściowych i od dochodu ogólnego, a w przypadku przewidzianym w art. 8 ust. 4 również i podatku od wynagrodzeń — przekroczyła 65% dochodu ogólnego, podwyższenia podatku należy dokonać w takiej wysokości, aby łączna suma podatku nie stanowiła więcej niż 65% tego dochodu.

D Z I A Ł III.

Opodatkowanie dochodów uspołecznionego odcinka gospodarczego.

R o z d z i a ł I.

Opodatkowanie spółdzielczości.

Art. 25. 1. Opodatkowaniu według przepisów rozdziału niniejszego podlegają:

- 1) centrale spółdzielczo-państwowe,
- 2) spółdzielnie należące do Centralnego Związku Spółdzielczego,
- 3) spółdzielnie kredytowe w rozumieniu dekretu z dnia 25 października 1948 r. o reformie bankowej (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 412), należące do Centralnego Związku Spółdzielczego.

2. Spółdzielnie wymienione w pkt 2) i 3) ustępu poprzedzającego, co do których Centralny Związek Spółdzielczy lub upoważniona przez Związek właściwa centrala spółdzielni, bądź centrala spółdzielczo-państwowa stwierdzi, że działalność spółdzielni jest niezgodna z zasadami ruchu spółdzielczego, podlegają opodatkowaniu w wysokości określonej w dziale II, poczynając od dnia, od którego według orzeczenia Centralnego Związku Spółdzielczego bądź wymienionych central działalność spółdzielni nie była zgodna z zasadami ruchu spółdzielczego.

Art. 26. 1. Podstawę opodatkowania u podatników wymienionych w art. 25 ust. 1 stanowi suma nadwyżek z poszczególnych źródeł przychodów po potrąceniu niedoborów z pozostałych źródeł

z wyjątkiem niedoborów ze sprzedaży przedmiotów i praw majątkowych.

2. Przy ustalaniu podstawy opodatkowania u podatników podlegających opodatkowaniu według przepisów rozdziału niniejszego mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 10 — 16.

Art. 27. Podatnicy, podlegający opodatkowaniu według przepisów rozdziału niniejszego, opłacają podatek według skali z art. 19 ust. 1 obniżony o 25%, nie przekraczający jednak 33½% podstawy opodatkowania.

R o z d z i a ł II.

Opodatkowanie przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw państwowo - spółdzielczych, przedsiębiorstw i majątków pozostających pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego oraz zakładów ubezpieczeń.

Art. 28. 1. Opodatkowaniu według przepisów rozdziału niniejszego podlegają przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa związków samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa państwowo-spółdzielcze, przedsiębiorstwa i majątki pozostające pod zarządem państwowym lub związków samorządu terytorialnego oraz zakłady ubezpieczeń.

2. Upoważnia się Ministra Skarbu do wyłączenia w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania i właściwym ministrem spod działania przepisu ust. 1 i pociągania do obowiązków podatkowego według przepisów działu II całych grup bądź poszczególnych przedsiębiorstw wymienionych w ust. 1.

3. Upoważnia się Ministra Skarbu do pociągania w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania i właściwym ministrem do obowiązku podatkowego według przepisów rozdziału niniejszego przedsiębiorstw państwowych mających formę prawną spółek handlowych oraz przedsiębiorstw o kapitale mieszanym: państwowym, spółdzielczym i związków samorządu terytorialnego.

Art. 29. Podstawę opodatkowania u podatników podlegających opodatkowaniu według przepisów rozdziału niniejszego stanowi zysk bilansowy wynikający z zamknięcia rachunkowego, sporządzonego zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi odnoszącymi się do przedsiębiorstwa lub majątku.

Art. 30. 1. Podatek według przepisów rozdziału niniejszego wynosi 50% zysku.

2. Jeżeli co do przedsiębiorstwa lub majątku obowiązują ustalone zasady podziału zysku, wówczas podatek wymierza się w wysokości określonej zasadami podziału zysku, nie mniej jednak niż 10% zysku.

D Z I A Ł IV.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 31. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc wszelkie przepisy w przedmiotach nim unormowanych, w szczególności:

1) dekret z dnia 8 stycznia 1946 r. o podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 25, poz. 99),

2) przepisy ustaw szczególnych w częściach dotyczących podmiotowych zwolnień od podatku.

2. Przepisy wymienione w ust. 1 stosuje się jednak do podatku dochodowego, przypadającego za lata podatkowe do 1948 włącznie.

3. Rozporządzenia wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują moc obowiązującą do chwili zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami opartymi na niniejszym dekrete, o ile nie są z nim sprzeczne.

Art. 32. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Skarbu.

Art. 33. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1949 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Skarbu:

w z. Wincenty Jastrzębski